S jedne strane, u Hrvatskoj nema radnika, s druge strane, iseljavanje hrvatskih mladih obitelji ne jenjava. Tako će nas stvarnost prisiliti da konačno primjereno pristupimo glede porezne presije u pravcu ozbiljnog rasterećenja rada i kapitala. To neće biti dovoljno jer su se problemi kumulirali godinama, pa će nam trebati godine da krenemo u željenom pravcu – ako se na vrijeme opametimo. To nije odveć sigurno imamo li u vidu dosadašnju praksu političkog horizonta od četiri godine. Zašto je potrebno izučavati povijest gospodarskih kretanja pokazuje nam Urugvaj, nekadašnja „Švicarska Južne Amerike“.

Urugvaj je izvozeći meso, vunu i kožu osiguravao visoki životni standard svojim građanima. Kako navodi Jane Jacobs Urugvaj je uspostavio najpotpuniju socijalnu državu na svijetu. Pretekla je Skandinaviju. Prvi svjetski i Drugi svjetski rat dramatično su povećali potražnju za mesom, vunom i kožom. Sve se je ostalo uvozilo. Komparativna prednost koju je uživao Urugvaj „uljuljkao“ je vlast jer postojeće komparativne prednosti nisu iskorištene kako bi se uspostavile i povećale konkurentske prednosti. Mogli bi reći, prokletstvo komparativnih prednosti. Nije riječ samo o Urugvaju. Sličnu sudbinu zadesila je i Argentinu početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća. Europa, oporavivši se poslije Drugog svjetskog rata, je sve manje imala potrebu za uvozom mesa. Novi Zeland je plaćao istu cijenu kao što je to bio slučaj s Urugvajem i Argentinom.

Kako se je potražnja za urugvajskim proizvodima smanjivala uvoz se je plaćao deviznim rezervama, pa kreditnim linijama. Uvozila se je oprema kako bi se „nadoknadilo „ izgubljeno vrijeme. Međutim, to se nije niti se je moglo dogoditi. Transplatacija obično završava neuspjehom. Naša povijest nam to zorno pokazuje. Naprosto od jučerašnjeg uvoznika nije moguće „preko noći“ stvoriti izvoznika dovoljno konkurentnog na svjetskom tržištu. Na kraju su Urugvaj i Argentina završile u bankrotu.

Nisu to jedini primjeri. Zemlje izvoznice nafte svoj standard zahvaljuju prirodnim bogatstvima. Oduzmete li im povlašten položaj koji im donosi nafta imate posla sa nerazvijenim zemljama. Općenito je moguće reći, što sam više puta na ovim stranicama ustvrdio, nikakva specijalizacija u smislu monokulture nije ispravan put niti dobar način postizanja i osiguranja blagostanja građana.

Hrvatska „predajući“ se strastveno turizmu upravo to čini. Sve je podređeno turističkoj aktivnosti. Turizam je taj koji „šminka“ gospodarski rast, platnu bilancu, zaposlenost, itd. Urugvaj, Argentina i Novi Zeland također su se, kada je izvoz posustao, kako količinski tako i cjenovno, suočili s odlaskom stanovništva. Odlazak stanovništva samo je dodatno smanjio

gospodarsku aktivnost. Naprosto gospodarska aktivnost se mora temeljiti na inovacijama i prilagodljivosti gospodarske strukture. Niti jedno niti drugo nije prisutno u Lijepoj našoj kao što to nije bilo prisutno ni u navedenim zemljama. Borba za novim investicijama obično završava na jednak način kao i transplatacija tvornica. Dok transplatacija može uspjeti dovođenje multinacionalnih korporacija garantira razvoj nerazvijenosti. I o tome je pisano na ovim stranicama.

Slovenija je kao i Hrvatska nastavila svoj samostalni put iz zajedničkog gospodarskog sustava. Slovenija je danas razvijena zemlja u kojoj se povećava broj stanovnika i blagostanje. U Hrvatskoj je „zaustavljen“ razvoj a građani odlaze. Da bi se gospodarstvo oporavilo i krenulo putem razvoja potrebna je pamet. Pamet odlazi iz Lijepe naše. Doznake radnika iz inozemstva neće niti mogu rješavati gospodarske probleme. Doznake mogu samo ublažiti i prikriti stanje siromaštva. To smo imali prilike svjedočiti u bivšoj državi od šezdesetih godina prošlog stoljeća. Na ovim prostorima Slovenija je postala član kluba razvijenih, a ostale slijednice bivše države kreću u pravcu Trećeg svijeta. Velike zasluge za današnje stanje slovenskog gospodarstva pripadaju akademiku Jožeu Mencigeru kojeg je, bar jedno vrijeme, politika slušala. Svaka čast profesore.

Valja jasno reći kako je stanje u Lijepoj našoj, malo je reći, zabrinjavajuće. Turistička aktivnost će usporiti. Moguće je zamisliti da smo na vratima nove krize. Događanja u svijetu i „igra“ s carinama mora zabrinjavati. Razvijene imaju dostatne rezerve kojima će kupiti potrebno vrijeme za prilagodbu. Hrvatska i ostale manje razvijene zemlje niti će imati vremena za prilagodbu niti su spremne za bilo kakav ozbiljniji izvanjski šok. Trenutno je u modi još jedna iluzija. Naravno, radi se o EU fondovima kojima se pripisuju nadnaravna svojstva. Čitatelje podsjećam da se je u bivšoj državi pokušalo posebnim fondovima za nerazvijene uravnotežiti razvoj tadašnje države. U tome se nije uspjelo Kosovo i manje razvijene republike ostale su i dalje manje razvijene usprkos izdvajanju znatnih sredstava. U Hrvatskoj je postojao Republički fond za nerazvijene krajeve Hrvatske. Pokazalo se je da je to bilo samo razbacivanje akumulacije. Bilo bi dobro analizirati u što se troše dodijeljena nam sredstva. Tko će sutra održavati neproizvodne investicije. Sve u svemu fondovi su „make up“ hrvatskog gospodarstva i ništa više.

Ne treba zaboraviti kako je „sedam debelih i sedam mršavih krava“ uvijek u igri. Razborita politika o tome vodi računa, a nerazborita politika ne vodi brigu o svojim građanima, a to pravda krilaticom „što će biti, biti će“.